

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Torsdagen den 20 Januari 1820.

(Inlämmt.)

Reflexioner under läsningen af Poetisk Kalender för år 1820.

(Slut från N:o 5.)

Vidare innehåller N:o 3 till S* en mening, som i klarhet ej eftergifver den förra. Först och främst kan man ej så noga se om ordet *som* skall betyda det samma som *emedan*, eller *liksom*. I båda fallen hade det lilla ordet så bordt tilläggas, för att göra meningen tydlig. Derpå är man oviss huruvida *ditt lif* är nominativus eller accusativus. Af sammanhanget ser man det ej, emedan, strängt att tala, intet sammanhang finnes; men vi antage, för att få det rimeligaste, det sednare. Då återstår i alla fall den frågan: huru skall man i jordens dunkla grund göra sitt lif till en återbild af ljusets strålar? Man kan ej fatta annan mening häraf än att S* är en mullvad, som letver under jorden. En återbild af ljusets strålar kan väl ej betyda annat än att ljusets strålar skola reflecteras. Men dertill fordras att det föremål, hvar på strålarne falla, skall ega förmåga att reflectera dem. Detta är dock omöjligt, om S* är en mullvad: och dagliga erfarenheten lär oss att ljusets strålar icke återkastas från jorden, ej en gång från ytan, mycket mindre från den dunkla grun-

den. Dylika naturliga eller onaturliga liknelser träffar man öfverallt hos ett visst slags poeter, som med all fanders gewalt illfånas att vara öfverspända — invita Minerva. — Dessutom borde Hr Gfm ha påmint sig, innan han satt pennan på papperet, första regeln för all skrifning, den må ske på prosaisk vers eller ren prosa, som bjuder att man ovillkorligt måste uttrycka sig grammatikaliskt och logiskt riktigt. Detta har hvarken blifvit iakttaget i de ofvanföre nämnda bitarne eller i N:o 5, *Till en Historicus*. I stället att närmare undersöka detta stycke, skole vi endast göra några frågor i anledning deraf. Hvad är det för ett ord, som skall gifvas? hvart får man framgå? är det frågan om att känna parolen och lösen, efter man är exponerad att bli anropad af stränga vakter? (i förbigående sagt, måste Hr Gfm varit illa ute på något sätt, ty dessa ord *stränga vakter* ligga honom beständigt på tungan, verka med panisk förskräckelse på honom och förstöra alla hans concepter) hvilka språk är det man bör bevara, för att deraf finna sig lycklig? makternas eller vakternas? hvilka äro ändteligen dessa stränga vakter, som äro nog ohöfliga att ej låta folk passera om man ej ger dem goda ord? Dessutom tro vi i all enfald, att ingen individ, han må vara Historicus eller Politicus eller hvad som heldst, han må forstå eller icke forstå tidens tal, for-

mär *segra* öfver tidens makter. Det högsta man kan göra är att lära sig handla i öfverensstämmelse med tiden. Om vi ville framställa alla de frågor som kunde göras i anledning af denna luminösa profit, så skulle ingen ända bli på frågor. Och vi trotsa hvar och en att kunna utleta en enda förnuftig tanka derur. — Om *Nordens Skalder* yttrar sig Hr Gfm:

Som främlingar gå Skalderne i Norden:
Ty deras rätta hem ej Norden är.
Liksom de mynt, man grätver der ur
jorden,
De höra icke dit, fast funna der.

Vi vilja gerna, slutande af erfarenheten, medgifva att Skalderna ej höra till Norden. Men Hr Gfm är väl född i Norden? han hörder således ej till Skalderna? — Att Nordens innevånare likväl sätta högt värde på dessa *utländska* yppighetsvaror, ser man deraf, att dessa upprädda mynt (Skalderna) mycket efterfrågas. Beträffande åter Gfm, så kan han vara öfvertygad, att om han en gång blir väl nermyllad, så tar ingen upp honom mer. Skaldekonsten tillhör Södern. Norden har dock ej blifvit lottlös, ty

Som hemfödd går nu dumbeten i Norden:
Ty hennes rätta hem ju Norden är.
Men blir hon en gång nedgräfd uti jorden,
Hon tas ej åter upp, fast funnen der.

N:o 9 framställer Författarens genialiska åsigt af *hjerat och snillet*. Hvar och en har visserligen rätt att tänka hvad han behagar öfver saker, och Tryckfrihetsförordningen tillåter äfven en anständig yttrande rättighet; dock tycke vi att man för sin egen heder borde vakta sig för att så oförtäckt yttra den tanken, att *snillet endast förmår bevara sin styrka ett ögonblick under lifvets vår*, i synnerhet då man gör så mycket anspråk på snille som Hr Gfm säkert gör. Detta är att öppet förblanda snille med nå-

gon sprittning eller gäsning i blodet under ungdomstiden, eller ock med en själfkär inbillning att ega snille. Må gerna hvilken som vill föredraga hvad som get en ljut och behaglig föda åt hans egenkärlek — ty hos många är den så kallade kärleken ej annat än begäret att göra eröfringar, för att med behaglig själfnöjelse kunna säga till sig själf: hvilken stor seger har du ej vunnit! — men oantastad bör man lemna snillet gudastyrka och gudafamma, ty det lyfter oss mot höjden och dess sköna dotter är *äran*. Att vidare yttra oss om Hr Gfms produkter vore öfverflödigt, i synnerhet som vi längre än vår föresats varit uppehållit oss vid dem. Vi beklaga att han sönderrifvit sin plånbok för Allmänhetens skuld, som håller honom så liten räkning deraf, och hoppas att han ursäktar detta oskyldiga skämt. Vår afsigt har ej varit elak: vi ha blott velat råda honom, att, i händelse han framdeles ämnar framdraga något om sin Molly eller ur sin Plånbok, han bättre öfvertänker det.

Ännu återstår ett stycke att nämna, vid hvilket hvarje läsare med glädje skall dröja: det är *Trohets-Sången* af N—r. Med innerligt nöje ha vi gjort denna nya bekantskap och vi hoppas att Författaren i framtiden rättvisar de förhoppningar han väckt. Denna sång är utmärkt af sköna, mogna tankar, frisk och glad fantasi och ett klangfullt språk. — De öfriga stycken, som förekomma i Kalendern, äro af olika värde. *Skalderne* ega förtjensten att vara troget tecknade. Likväl har G—r denna gång ej själf bestyrkt det fördelaktiga omdöme, som här faller öfver honom. Mera vilje vi ej säga om denne Författare, hvilken i andra afseenden har så ostridiga anspråk på beundran. Han är alltför allvarlig och manlig att i rosenklädda och sockersöta fraser framjollra sina idéer. Det tillhör ej åsken att låta höra sig i lufva och smältande accorder: hon predikar blott höghet och majestät. *Nattvakan* och *Dryces Sången af Olindo*

äro rätt vackra. *Mahomets Sång*, efter Göthe, och *Sångens Makt*, efter Schiller, äro väl öfversatte: mera tillhör egentligen icke Kalendern. *Wäinämöinen Harpa* och *Sångaren*, ifrån Finskan, tilltro vi oss ej att bedömma, då vi ej förstå originalerne. Men att dömma af den öfversättning, som llnnes i Gananders Mythol. Fenica s. 104—5 är öfversättningen af Wäinäm. Harpa i Kalendern trogen och ren. Den har äfven Finska Mythologiens pragel.

Kalendern innehåller dessutom en prosaisk afhandling: *Magnetisören* kallad, öfversatt af Palmblad. Sedan nu hela världen tar parti för eller emot magnetismen, så lär väl äfven denna afhandling vara skrifven i samma afsigt. Men det är svårt att säga hvad som egentligen varit Författarens mening. Skulle den vara att väcka läsarens intresse för Magnetismen, så är medlet dertill alltför svagt; ty det är så slappt och utan all hänförande förmåga, att man deraf ej kan röras. Öfversättningen är affattad i ett rent språk. På 36 sid. förekommer dock ett uttryck, sådant att vi ej begripa huru Hr P. kunnat nyttja det. Det lyder så här: *Alban hade ingen ro, intet lugn; på stället reste han till sin vän m. m.* Huru är det möjligt att *resa på stället*? Det är ett litet tankfel, som helt oskyldigt råkat synda mot principium contradictionis. Vi veta ganska väl, att man ofta hör dylika uttryck i dagligt tal; men den som skrifver bör öfverväga hvad han vill säga. Uttrycket *på stället* är liktydigt med *genast* och *på ögonblicket*; men derföre att man kan säga: *resa på ögonblicket*, kan man ej säga: *resa på stället*, ty allt hvad som fordrar rörelse i rummet kan ej ske på stället: hvad som sker i tiden, kan ske på stället. — Sluteligen kunne vi ej underlåta att yttra vår fägnad öfver att hafva slupit fleras jemte B--n's rimprodukter, hvilken förra året besvarade Allmänheten och sin gamla mor med sitt

gnäll. Allt dylikt, som uteblifver, är en ren vinst. — Kalendern har i år, i stället för den gamla drägten, antagit en ny, som är försedd med åtskilliga allegoriska prydnader. På ena sidan föreställes en lyra, hvars yttre bågar utgöras af Gåshalsar, omlindade med Hr A:s strumpeband. — *Hony soit qui mal y pense*: — lyran är omgifven af en krans. På andra sidan är —rs porträtt graveradt, hvilande på en plommonqvist. Ryggen af Kalendern framter en mumie, ur hvilken —n's genius uppstiger i snäckformig skapnad. Det hela sammanstämmer att göra en totaleffekt, som ej tillräckligt kan beskrifvas, och vi inbjude derföre Allmänheten att för sitt nöje försätta sig i ett omedelbart åskådande af saken.

(Insåndt.)

Rosenfesten, införd i Sverige.

Det är alltid en seger för tidens framskridande upplysning, då efter mångåriga bemödanden, ett stort och djupt fattat förslag, till sitt värde erkännes; och sluteligen till människoslågtets väl bringas i verkställighet. — Att förmedelst en rosenprydd sidenhatt, tilldelad åt en ung vacker flicka, kunna förvandla vår lättsinniga generation, i en fullkomligt ärbär och dydig, och att således återföra gyllene åldern, ansågo de mindre upplyste, då Herr Paban först begynte att skriva i detta ämne, såsom en sak, hvilken skulle tagas after bokstafven, hvadan de icke kunde förstå huru blommor och några alnar sidenband förmådde hafva en så magisk kraft, utan fastmera trodde, att om yttre prydnader blefvo belöning för dygden, kullkastades till en stor del den moral som vår Christna Religion så vackert lärer, och att våra unga flickor, i stället att anse dygden som en pligt, hvilken, oberoende af allt yttre anseende, medförde sin egen belöning genom hjer-

fats frid, och det inre goda medvetandet, torde i sådant fall komma att anse den, som ett blott befodringsmedel för andra avsigter, hvarigenom flärd, skenhelighet och skrymteri troligen kunde intaga rummet af den rena och oförderfvade själens vackraste böjelser.

Men de sågo ej saken i sitt ljus och misstogo sig. Det förhåller sig härmed, som med mycket annat af samma värde, hvilket bör tagas, ej efter orden, men i sin andemening. Liksom Magnetisören formår att göra en ung flicka så klarsynt, att det är en lek för henne att skåda midtigenom sin medmänniska — eller att tilldela henne kunskaper, med hvilka hon är i stånd att förutsäga om man blir bortbjuden, — om man får bref — om man kommer att erfara ledsamheter, med flera dylika högst besynnerliga saker — så får Rosenflickan sin egenteliga dygd i det ögonblick hon undergår Rosenkröningen — icke som skulle den person, som förvaltar densamma, förehafva någon slags hemlig manipulation, hvilken ägde denna verkan; nej blott af sjelfva Ceremoniens kraft undergår hon en dygdeförvandling, som purifierar blodet på henne sjelft och hennes efterkommande, i en jemt fortskridande förädling.

Att alla flickor härigenom sluteligen skola blifva högst ärbara, och i dess ädror komma att flyta en så iskall blod, att verkan deraf kommer att röjas i en förminskad population, inser man nogsam; men då skall den politiska magten icke underlåta att på någon tid inhibera Rosenfesterna, på det allt må återkomma i sitt naturliga skick, för att sedan kunna ä-

nyo börjas till en ny människoslägtets förädling. — Att saken så måste förhålla sig och hafva en öfvernaturlig beskaffenhet, kan ej sättas i fråga; ty, i sanning, huru kunna vi svaga förderfvade människor ransaka våra likars inre, och utgrunda hvem som är den dygdigaste och den som förtjenar den förundersamma prydnaden? — I sjelfva verket är förhållandet med denna öfvernaturliga kraft icke Lesynnerligare, än med den sats en viss Dansk Författare ville bevisa "att den som upphöjes till något Embete behöfde icke förut hafva vinlagt sig om de för detsamma erforderliga kunskaper, emedan genom en allkraft, som han härledde från sjelfva den heliga oljan i Rheims, man vid sjelfva utnämmandet omedelbarligen erhöll alla för Embetet nödiga egenskaper." — Så äfven med Rosenflickan. Icke behöfver hon vägra sin älskare ett hemligt möte under Rosenhacken vid månans matta sken — icke återhålla hjertats varmare känslor i hvirveln af den glada valsen — icke tillsluta sina öron för berömmet öfver hennes behag, eller mistro ederna om en evig kärlek — det är nog om hon är den vackraste af sina medtäflerskor — af den rikaste och mest ansedda släkten.

Om till dessa sanna egenskaper förenas en liten välvilja hos den som skall utkåra henne, så är hon säker om sin seger, och den Act som förklarar densamma, utplånar allt det förlutna och ger, så till sägandes, ett säkerhetskort för alla framtida svagheter.

(Slut e. a. g.)

Pre numeration på 48 Numror af detta Blad, som utkommer hvarje Måndag och Torsdag, emottages med 2 R:dr B:co uti Herrar Utters & Comp., Östergrens och Bruzelii Boklädor.

N:o 7 utgives på Måndag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN IMNELIUS.